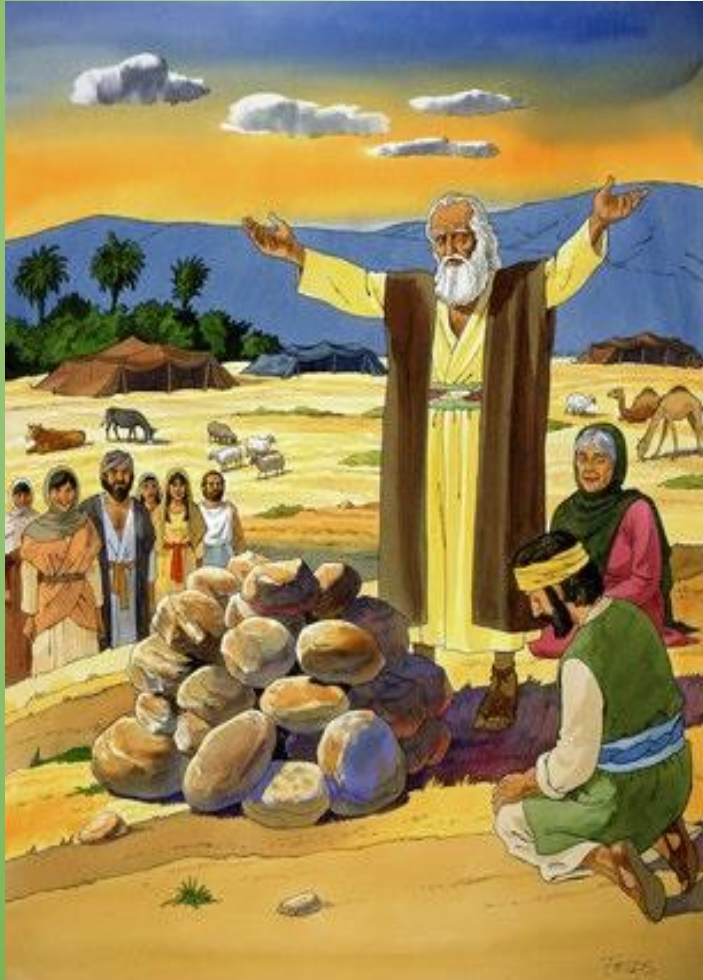

הכשלוֹן בכיבוש העי

סיפור עכן והמעילה בחרם יריחו (פרק ז)

ההכנות לכניסה לארץ

פרקים א-ה

(מינוי יהושע, שני המרגלים ביריחו, נס מעבר הירדן, האבנים במלון, ברית המילה, קורבן הפסח, הפסקת המן, פגישת יהושע עם מלאך ה')

כניבת הארץ ומלחיה ואירועים נלווים

פרקים ו-יב

(הכיבוש הנסי של יריחו, שתי מערכות בכיבוש העי, טקס רהר עיבל והמזבח, תרמית הגבעונים, מלכי הירדן, מלכי צפון)

חלוקת הנחלות בארץ

פרקים יג-כ

(הארץ הנשארת, ההגרלות וההתנחלות, ערי המקלט)

אירועים ונאומי סיום

פרקים כא-כד

(מזבח שבנו שניים וחצי השבטים בעבר הירדן, נאומי יהושע, מות יהושע)

ספר יהושע

תקעיר פרק ז

לאחר הכיבוש המוצלח ביריחו, עם ישראל פונים לכבוש את העיר הבאה: העי. עוד לפני שמסופר דבר על המלחמה, הפרק נפתח באקורד שלילי: "וַיִּמְעְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעַל בַּחֲרָם וַיִּקַּח עִכָּן בֶּן כָּרְמִי בֶן זַבְדִּי בֶן זָרַח לְמִטָּה יְהוּדָה מִן הַחֲרָם וַיַּחֲר אָף ה' בְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל"

מלחמת העי הראשונה והכישלון

יהושע שולח מרגלים לעי, כפי שגם עשה לפני כיבוש יריחו. בניגוד לסיפור המרגלים ביריחו, כאן הכתוב לא טורח לספר על מעלליהם של המרגלים בעי אלא רק את מסקנתם: "אַל יַעַל כָּל הָעָם כְּאַלְפִים אִישׁ אוֹ כְּשִׁלְשֵׁת אֲלָפִים אִישׁ יַעַל וַיָּכּוּ אֶת הָעִי אֶל תֵּיגַע שָׁמָּה אֶת כָּל הָעָם כִּי מָעַט הָמָּה" וכך גם יהושע עושה, אלא שבמהרה מתברר שמדובר בטעות ונהרגים כ-36. התגובה במחנה ישראל קשה: "וַיִּמָּס לִבָּב הָעָם וַיְהִי לָמִים".

ה' ויהושע

יהושע פונה לה' בזעקה ואף מערער על עצם הכניסה לארץ. בנקודה הזו יהושע נשמע כמו עם ישראל בתלונותיו במדבר. ה' מרגיע את יהושע ואומר לו "קָם לָךְ לָמָּה זֶה אַתָּה נִפֹּל עַל פְּנִיךָ?" ומגלה לו את מה שאנחנו כבר יודעים מתחילת הפרק – עם ישראל מעל בחרם, מישהו לקח מהשלל של יריחו שהיה מוקדש לה'. כדי לגלות מי חטא יש לערוך גורל ולהעניש אותו: "יִשְׁרָף בָּאֵשׁ אֹתוֹ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ".

ביצוע הגורל ולכידת עכן

יהושע משכים בבוקר, ומתחיל לבצע את הגורל, בסופו של דבר נלכד עכן משבט יהודה, והוא אף מודה בחטאו. יהושע שולח אנשים לרוקן את אוהלו של עכן מהשלל של יריחו, ועם ישראל רוגמים אותו באבנים. המקום שבו עכן נענש נקרא "עֵמֶק עָכוֹר".

יהושע שולח מרגלים ל"העי" (ב)

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ אַנְשִׁים מִירֵיחוֹ (=ממחנה ישראל הסמוך ליריחו) הָעִי (=אל העיר 'העי'),
אֲשֶׁר עִם בֵּית-אֶן מִקְדָּם לְבֵית-אֵל (=העיר העי הייתה ממוקמת בסמוך ל"בית אן"
(=גבול יהודה ובנימין) וממזרח לעיר בית-אל).

וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לֵאמֹר:

עֲלוּ (העי נמצאת בחר, יהושע ובנ"י בעמק יריחו) וְרַגְלוּ אֶת הָאָרֶץ !

הריגול (ב)

וַיַּעֲלוּ הָאֲנָשִׁים, וְרַגְלוּ אֶת הָעִי !

המרגלים שבים ומציעים ליהושע שרק כוח מצומצם
יעלה למלחמה מול העי (ג)

וַיָּשֻׁבוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו:

אֵל יַעַל כָּל הָעָם (=אין צורך שכל הלוחמים יעלו, אלא:),

כִּי - 2,000 אִישׁ אֵין כִּי - 3,000 אִישׁ יַעֲלוּ, וַיִּכּוּ אֶת הָעִי.

אֵל תִּנָּגַע (=אל תטריח) שָׁמָּה אֶת כָּל-הָעָם

ק: כִּי מַעַט הָמָּה (=אנשי העי מועטים, ולכן אין צורך שנשתמש בכל העבא)

הרקע לכישלון שיבוא: מעילה בחרם יריחו (א)

המעל בחרם יריחו וַיִּמְעְלוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵעַל בְּחָרֶם (=בגדו באמון שנתן בהם יהושע שלא ייקחו משלל העיר יריחו לעצמם, השלל שהיה מוקדש לה') וַיִּקַּח עָכָן בֶּן-כְּרִמִּי בֶן-זַבְדִּי בֶן-זֶרַח לְמִטָּה-יְהוּדָה, מִן הַחֲרָם. חרון אף-ה' בבנ"י: וַיַּחַר אֵף ה' בְּבָנֵי-יִשְׂרָאֵל.

המערכה ב"העי" וכישלונה (ד-ה)

וַיַּעֲלוּ מִן הָעָם שָׁמָּה כ־ 3,000 אִישׁ:

וַיִּנָּסוּ לִפְנֵי אַנְשֵׁי-הָעִי,

וַיָּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי-הָעִי כ־ 36 אִישׁ (מישראל).

וַיִּרְדְּפוּם לִפְנֵי הַשַּׁעַר עַד הַשְּׂבָרִים,

וַיָּכּוּם בַּמִּזְרָד (=רדפו והכו את בנ"י משער-העיר ועד לאזור התלול היורד מזרחה !)

פחד העם (ה)

וַיִּמַּס לִבָּב-הָעָם,
וַיְהִי לָמִים.

אבל יהושע והזקנים (ו)

1. וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שְׁמֹלְתּוֹ.
2. וַיִּפֹּל עַל פָּנָיו אֶרְצָה
לִפְנֵי אֲרוֹן-ה' עַד הָעֶרֶב,
הוּא זֶקֶן-יִשְׂרָאֵל.
3. וַיַּעֲלוּ עֹפֶר עַל רֹאשׁוֹ.

טענות יהושע אל ה' (ז-ט)

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ:

1. לא הרווחנו כלום מכניסתנו לארץ אם אנו מפסידים לאויבנו (ז)

אָהָה (=קריאת צער), אֲדֹנִי ה',

לְמָה הֶעֱבַרְתָּ הָעָבִיר אֶת הָעָם-הַזֶּה אֶת הַיַּרְדֵּן

לְתֵת אֶתָּנוּ בְּיַד הָאֹמְרִי (=הכנענים) לְהֶאֱבִידֵנוּ ?!

וְלוֹ הוֹאֲלָנוּ וְנִשָּׁב בְּעֶבֶר-הַיַּרְדֵּן (=הלואי ורצינו להמשיך לשבת בעבר הירדן המזרחי ולא לעבור את הירדן !).

2. הפסד ישראל הוא חילול שם ה' בכנען וסביבה (ח-ט)

בִּי-אֲדֹנִי (=נא ה' = ביטוי של בקשת תחנונים),

מָה אָמַר אַחֲרֵי אֲשֶׁר הִפָּךְ יִשְׂרָאֵל עֶרְף לִפְנֵי אֹיְבָיו (=הפנה את עורפו כלפי האויב =ברח מן האויב) ?!

וַיִּשְׁמְעוּ הַכְּנַעֲנִי וְכָל יֹשְׁבֵי-הָאָרֶץ (וגם כל יושבים מסביב לכנען):

וְנִסְבּוּ עָלֵינוּ (=יקיפו אותנו) וְהִכְרִיתוּ אֶת שִׁמּוֹנוֹ מִן-הָאָרֶץ, וּמָה תַעֲשֶׂה לְשִׁמְךָ-הַגָּדוֹל ?!

**בעקבות
הכישלון**

פתרון המשבר על-ידי גילוי זהות המועל בחרם (י-יח)

יהושע

וישפס יהושע בבקר,
ויקרב את ישראל לשבטיו
וילכד שבט-יהודה,
ויקרב את משפחת-יהודה
וילכד את משפחת-הזרחי
ויקרב את משפחת-הזרחי לגברים,
וילכד זבדי
ויקרב את ביתו לגברים,
וילכד עכן בן-פרמי בן-זבדי בן-זרח,
למטה-יהודה (טז-יח)

ה'

סיבת כישלון כיבוש 'העי' (י-יב)

ויאמר ה' אל יהושע: קם לך! למך זה אתה נפל על פניך?! חטא ישראל וגם עברו את בריתי אשר צויתי אותם.
וגם לקחו מן החרם וגם גנבו! וגם כחשו (=הכחישו שגנבו) וגם שמו (את השלל) בכליהם.
ולא יכלו בני-ישראל לקום לפני איביהם (=לעמוד מול האויבים) ערף יפנו לפני איביהם (=בג"י ינוסו מהאויבים)
כי היו לחרם (כי מי שלוקח מהחרם דינו שהוא בעצמו יהיה מוחרם) לא אוסיף להיות עמכם אם לא תשמידו החרם מקרבכם!

התהליך בו יילכד המועל בחרם (יג-יד)

קם קדיש (=להכין ו/או לטהר) את העם,
ואמרת: התקדשו למחר (=הכינו עצמכם למעמד. אולי ע"י כיבוס בגדים והימנעות ממגע מיני עם אישה, כמו התקדשות בג"י לפני מעמד הר-סיני)
כי כה אמר ה' אלהי-ישראל: חרם בקרבך (=בתוכך) ישראל. לא תוכל לקום לפני איביך עד תסירכם החרם מקרבכם.
ונקרבכם בבקר לשבטיכם (התכנסות בבקר למקום ההגדלה), והיה השבט אשר ילכדנו ה' (=השבט שיעלה ה' בגורל): יקרב למשפחות
(והייתה) המשפחה אשר ילכדנה ה': תקרב לפתים והבית אשר ילכדנו ה': יקרב לגברים
(הערה: לא ברור האם הלכידה במקרה זה נעשתה ע"י גורל או ע"י שאילה באמצעות ה'אורים ותומים' שבחושן כהן-גדול)

דינו של המועל בחרם (טו)

והיה הנלכד בחרם (=מי שיילכד כתוצאה מכך שלוקח מהחרם) ישרף באש אתו ואת כל אשר-לו.
וימוס: כי טבר את ברית-ה' ורי עשה גרלה (=עשה משושה וטבר ובזזי רעיוני הצירוף) בישראל

יהושע גורם לעכן להתוודות (יט-כא)

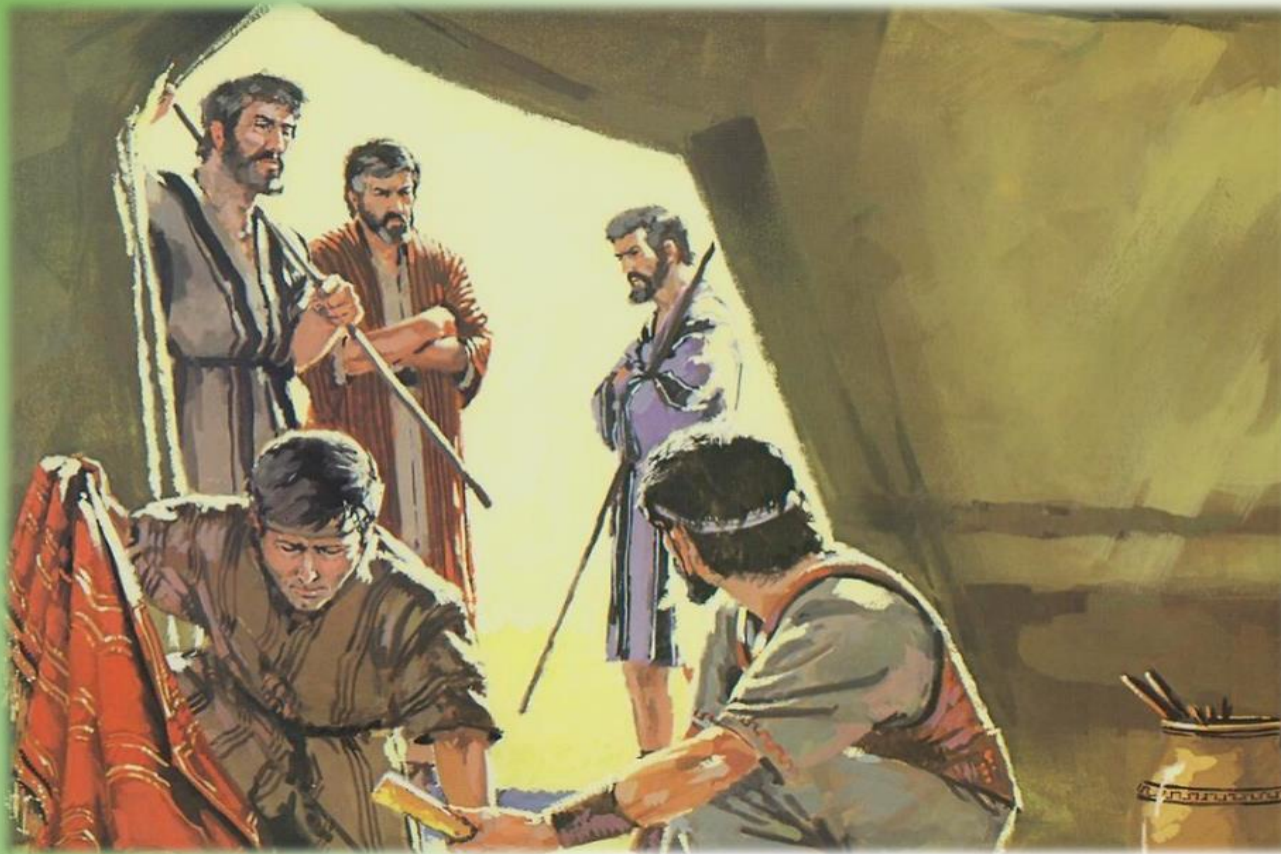

יהושע (יט)

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל עֶכְנָי:
בְּנִי,
שִׁים-נָא כְבוֹד
לַה' אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל
וְתֵן לוֹ תוֹדָה
(=תן לו הודאה, תתודה שמעלת בחרם)
וְהִגֵּד נָא לִי מַה עָשִׂיתָ,
אֶל תִּכְחַד (=תכחש, תשקר) מִמֶּנִּי.

עכן (כ-כא)

וַיַּעַן עֶכְנָי אֶת יְהוֹשֻׁעַ, וַיֹּאמֶר:
אֲמֵנָה (=אמנם אמת ש:). אֲנֹכִי חָטָאתִי לַה' אֱלֹהֵי-יִשְׂרָאֵל,
וְכִזָּאת וְכִזָּאת עָשִׂיתִי, וְאֶרָא בְּשָׁלָל:
אֲדָרֶת-שְׁנַעַר אַחַת טוֹבָה (=בגד עליון איכותי הבא מארץ שנער
שבאזור בבל) ו-200 שָׁקְלִים כֶּסֶף (קצת יותר מ-2 ק"ג כסף)
וְלִשְׁוֹן-זָהָב (=מטיל זהב בעזרת לשון: 50 שָׁקְלִים מִשְׁקָלוֹ.
וְאַחֲמִידם (=רצייתי אותם לעצמי) וְאַקְחֵם.
וְהֵנָּם טְמוּנִים בְּאַרְץ (בקרקע) בְּתוֹךְ הָאֹהֶלִי (=בתוך האהל שלי)
וְהַכֶּסֶף תַּחֲתֶיהָ (הכסף המונח מתחת לאדרת-השנער).

מציאת השלל באוהל עכן (כב)

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ מַלְאָכִים (=שליחים):

וַיַּרְעוּ הָאֹהֶל,

וַהֲנִיחַ טְמוּנָה בְּאֹהֶלוֹ וַהֲכִסָּף תַּחְתֵּיהָ

(הכסף מתחת לאדרת-שנער)

וַיִּקְחוּם מִתּוֹךְ הָאֹהֶל,

העגתו לראווה (כב-כג)

וַיָּבֹאוּ אֶל יְהוֹשֻׁעַ וְאֵל כָּל בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל, וַיִּצְקוּ (=הציגו לראווה את פרטי השלל שמצאו) לִפְנֵי ה' (=לפני ארון ה').

סופו של עכן וכל אשר לו ב'עמק-עכור' (כד-כה)

וַיִּקַּח יְהוֹשֻׁעַ:

אֶת עֶכָן בֶּן-זֶרַח, וְאֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הָאֲדָמָה וְאֶת לְשׁוֹן-הַזֵּהָב,
וְאֶת בָּנָיו וְאֶת בְּנֵתָיו, וְאֶת שׁוֹרָו וְאֶת חֲמֹרוֹ וְאֶת צֹאנָו וְאֶת אֲהֱלָו,
וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ, וְכָל-יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ, וַיַּעֲלוּ אֹתָם עֶמְק-עֶכָור.

וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ:

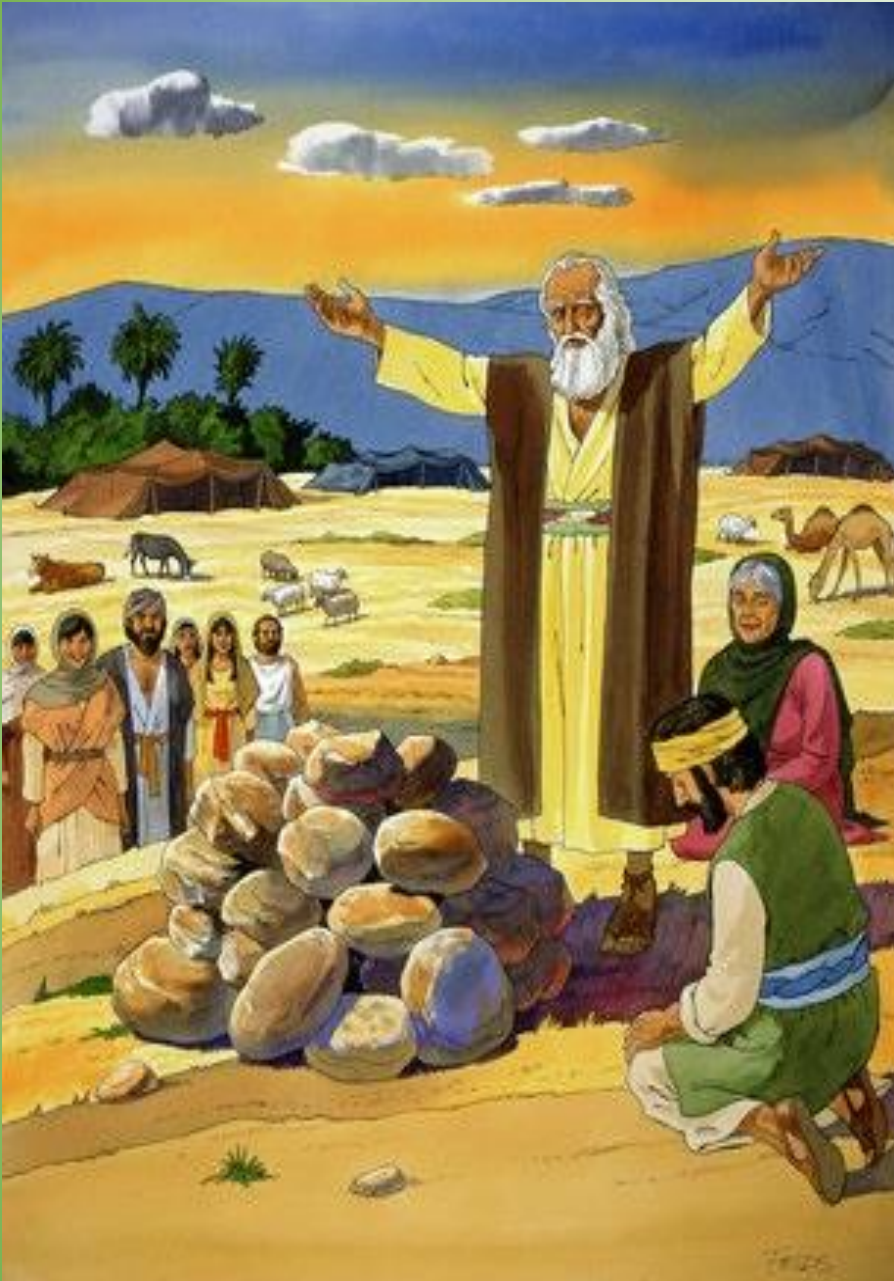
מָה עֲבַרְתֶּנוּ: (=כמו שהבאת עלינו רעה, השחתה, השמדה:)

וַעֲבַרְךָ ה' (=כך ה' ישחיתך, ישמידך) בַּיּוֹם-הַזֶּה.

וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ כָּל יִשְׂרָאֵל אֶבֶן, וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם בָּאֵשׁ, וַיִּסְקְלוּ אֹתָם בְּאֲבָנִים

וַיִּקְימוּ עָלָיו גֹּל-אֲבָנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם-הַזֶּה

(גל אבנים גדול אשר נשאר עד מועד כתיבת סיפור זה)

וַיֵּשֶׁב ה' מַחֲרוֹן אַפּוֹ

עַל-כֵּן

קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא

עֵמֶק-עֶכּוֹר עַד הַיּוֹם-הַזֶּה

(בעקבות אירוע סקילת עכן אשר עכר את העם, נקרא המקום "עמק

עכור", שם זה היה נוהג לפחות עד מועד כתיבת סיפור פרק זה)

עֵמֶק
עֶכּוֹר